

CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG DÒNG VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI VÀO VIỆT NAM

Ngày nhận: 11/8/2015
Ngày nhận lại: 29/01/2016
Ngày duyệt đăng: 10/3/2016
Mã số: 3-16-56

Nguyễn Kim Phước ()*

Tóm tắt: Nghiên cứu này nhằm xác định các yếu tố ảnh hưởng đến việc thu hút dòng vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) vào Việt Nam. Phương pháp hồi quy SGMM cho dữ liệu bảng của 30 tỉnh/thành phố được sử dụng. Kết quả nghiên cứu cho thấy, vốn FDI năm sau chịu ảnh hưởng mạnh bởi vốn FDI năm trước. Đồng thời, tăng trưởng kinh tế, vốn đầu tư trong nước, độ mở của nền kinh tế, cơ sở hạ tầng và chi phí gia nhập thị trường có tác động dương đến nguồn vốn FDI vào Việt Nam.

Từ khóa: Đầu tư trực tiếp nước ngoài (Foreign Direct Investment - FDI), tỉnh/thành Việt Nam (Vietnam), SGMM (System General Method of Moments).

Giới thiệu

Vốn FDI là một trong những nguồn vốn quan trọng, cần thiết cho quá trình phát triển kinh tế của các quốc gia nói chung và Việt Nam nói riêng. Trong những năm gần đây, nguồn vốn FDI toàn cầu có xu hướng tăng mạnh, nhưng lượng vốn FDI vào các nước đang phát triển có chiều hướng giảm (UNCTAD, 2012). Theo Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2013), sau 25 năm thực hiện Luật Đầu tư nước ngoài (tính từ 1986-2012), Việt Nam đã thu hút trên 15.904 dự án với tổng số vốn đăng ký của các dự án này lên đến 246 tỷ USD. Tuy nhiên, lượng vốn FDI vào Việt Nam không có sự phân bổ đồng đều giữa các tỉnh/thành trong cả nước. Nowbutsing (2009) cho rằng vốn FDI có tác động tích cực đến quốc gia tiếp nhận đầu tư thông qua các tác động trực tiếp hoặc gián tiếp (tác động lan tỏa) như: công nghệ, gia tăng năng lực cạnh tranh và tính gắn kết của doanh nghiệp, kỹ năng lao động, đầu tư trong nước. Tuy nhiên, có một số quan điểm khác cho rằng, vốn FDI lấn át đầu tư trong nước, làm mất cân đối trong đầu tư của các quốc gia (Okafor, 2015).

Nghiên cứu này nhằm xác định các yếu tố tác động đến vốn FDI vào Việt Nam thông qua phương pháp hồi quy SGMM cho dữ liệu bảng của 30 tỉnh/thành phố. Kết quả nghiên cứu sẽ gợi mở những hàm ý chính sách cho chính quyền cấp tỉnh/thành phố trong thu hút dòng vốn FDI.

Cơ sở lý thuyết và tổng quan các nghiên cứu thực nghiệm

Cơ sở lý thuyết

Theo Young, Ross và MacKay (2014), FDI là khoản tiền chuyển từ công ty mẹ ở nước ngoài đến quốc gia khác xây dựng chi nhánh hoặc cơ sở kinh doanh. Đầu tư "trực tiếp" là sở hữu lâu dài các cơ sở kinh doanh hoặc nhà máy ở nước ngoài. Eaton và Kortum (1996) định nghĩa FDI là hoạt động đầu tư được thực hiện nhằm thiết lập các mối quan hệ kinh tế lâu dài với một doanh nghiệp, đặc biệt là những khoản đầu tư mang lại khả năng tạo ảnh hưởng đối với việc quản lý doanh nghiệp nói trên bằng cách thành lập hoặc mở rộng một doanh nghiệp hoặc một chi nhánh thuộc toàn quyền quản lý của chủ đầu tư, mua lại